

հզօր և հանդարտ ոգին էր՝ որ՝ լծորդուելով Արեւելքի դիւրաթեք բարոյից և վառ գաղափարաց ու երեւակայութեանց՝ կեռանդնաւորէր թէ՛ ի Թուրքիա թէ՛ յԱնգլիա հին և նոր հայ վաճառականներու կենցաղը գործունէութիւններն և ընդհանուր գնացքն ապրելու, որով պատրաստուելու վրայ էին իրենք 20րդ դարին դուրսի սեմոցը վրայ թերեւս լաւագոյն ևս յաջողութեանց:

Անցողաբար պարտ կը համարինք դիտել նաեւ հոս՝ որ հայ վաճառականներու Եւրոպայի մէջ գործող մասը միշտ դիւրութիւններ մը աւելի ունեցած է Թուրքիայի մէջ գործող մասէն, որ ջիզն է գործերուն և ամէն նեղութեանց ու պատասխանատուութեանց բեռնաբարձը, որով դուրսի (Եւրոպայի) թղթակցաց և գործակցաց արժանագոյն է տալ անոնց խորհուրդներուն և կանոնաբաններուն կարեւոր կարեւորութիւն մը, քան ինքնագլուխ Եւրոպայի կանոնաւոր սարուածքներէն գործել չինել կամ քակել և հրամայել անգամ:

Այս Թուրքահայ՝ մանաւանդ Կ. Պոլիսի հրապարակին՝ գործիչներուն ժրագոյններն էին 1875էն 1885՝ Յակոբեան Միքայէլ, Պետրոս Պէշիքթաշլեան, Մանուկ Արզրեան, Պօղոս Գաբրիէլեան, Պետրոս Ֆնտըքլեան, Գէորդ Թոփալեան, Հաւարծում Ստամպոլլեան, Պօղոս Աստարճեան, Մկրտիչ Քասարճեան և Յովհ. Անդրէասեան, Սահակ Ղազարոսեան, Սարգիս Թէոսեան, Գէորգ Տէմիրճեան, Զենոբ Հիսարլեան, Յարութիւն Գ. Մրմըրեան և այլք ոմանք, որոց սուրացող ոտից ներքեւ՝ մանաւանդ չաբաթ ու երկուշաբթի օրերն՝ Էօրլւճլլէրի ու Չաքմաքճըլարի մայթերն ու սալարկները կայծ ու կայծակ կը թռցունէին:

Դարձեալ այս աւելամասնութեանց քով չենք կըրնար դիտել չտալ՝ որ հին Թուրքահայոց վաճառականաց մէջ մինչև 1882՝ ըլլա՛ն Կ. Պոլսեցի, ըլլա՛ն գաւառա-